

کَلَامُ النُّوْرِ اَلْکَلَامُ

سلسلہ مباحث تفسیری

تفسیر
سورۃ ابراہیم

سید محمد ضیاء آبادی

ضیاءآبادی، محمّد، ۱۳۰۹ -

کلام النور نورالکلام، تفسیر سوره‌ی ابراهیم/ تألیف محمّد ضیاءآبادی.

تهران: مؤسسه بنیاد خیریه الزهراء، ۱۳۹۰.

۳۹۸ ص.

978-600-170-023-1

فیبا

کتابخانه به صورت زیرنویس.

تفاسیر (سوره ابراهیم)

۱۳۹۰ هـ. ق. ۱۰۲/۱۰۲ BP38

۱۸/۲۹۷

۲۳۸۹۱۸۲

کتابخانه ملی ایران

کلام النور نورالکلام، تفسیر سوره‌ی ابراهیم

مؤلف: سید محمّد ضیاءآبادی

ناشر: انتشارات بنیاد خیریه الزهراء

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۰

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: ۱ - ۰۲۳ - ۱۷۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

قیمت: ۳۸۰۰ تومان

لیتوگرافی: موعود

چاپخانه: غزال

نشانی: تهران - کارگر جنوبی - چهارراه لشکر - خیابان شهید

معیری - کوچه ارجمند - پلاک ۲

تلفن: ۵۵۳۸۰۵۳۳

دورنگار: ۵۵۳۸۲۷۹۰

چاپ و تکثیر این کتاب با حفظ محتوا، رعایت کیفیت و ملاحظه‌ی موارد ذیل برای دلسوختگان و علاقه‌مندان به

گسترش معارف دینی یا اخذ مجوز کتبی از دفتر امور فرهنگی بنیاد خیریه الزهراء بلامانع است:

۱. در هر نوبت چاپ، تعداد ۱۰ نسخه به آدرس انتشارات بنیاد خیریه الزهراء ارسال شود.

۲. هر گونه تغییر در محتوا و کیفیت ظاهری با اجازه دفتر امور فرهنگی می‌باشد.

۳. مطالب فوق در هر نوبت چاپ درج شود.

۴. در قیمت‌گذاری صاهنگی لازم به عمل آید.

مقدمه‌ی مؤلف

بسمه تعالی

از حضرت امام صادق علیه السلام منقول است:

الْقُرْآنُ عَهْدُ اللَّهِ إِلَى خَلْقِهِ فَقَدْ يَنْبَغِي لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ أَنْ يَنْظُرَ فِي عَهْدِهِ...

قرآن فرمان خدا به سوی خلق خداست؛ پس سزاوار است که مرد مسلمان

به فرمان [و دستور العمل خدای] خود بنگرد. (اصول کافی، جلد ۲، صفحه ۶۰۹)

شکر و سپاس بی پایان خداوند متان را که بار دیگر فضل خود را شامل

حال این بی‌بضاعت فرمود و پس از نشر تفاسیر پیشین، همت والای همان

سروران و برادران ایمانی را که در نشر آن آثار اقدام مجدّانه داشتند؛ به

گردآوری و تنظیم جزوات صفیر هدایت مربوط به تفسیر سوره‌ی مبارکه‌ی

"ابراهیم" مصروف فرمود.

آن سروران نیز که علاقه‌ی وافر به ترویج معارف اسلامی دارند، این

زحمت را تقبل نموده و آن جزوات را که هر هفته از نوار ضبط سخنرانی پیاده

و منتشر می‌شد ترتیب و تنظیم کرده به صورت کتاب حاضر ارائه نمودند.

اینک از لطف و توفیق خداوند سبحان شاکرم و از زحمات مخلصانه‌ی

آن عزیزان کرام متشکرم و مزید توفیقات و تأییدات الهی را برای همگان از

خداوند کریم خواهانم.

سید محمد ضیاء آبادی

تابستان ۹۰

مقدمه‌ی ناشر

خداوند متعال را صمیمانه شاکر و سپاسگزاریم که با عنایت ولی عالم امکان حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف موفق شدیم تفسیر سوره‌ی مبارکه‌ی ابراهیم را - که به علت کسالت ممتد مفسر عالیقدر حضرت آیت الله ضیاء آبادی مدظله العالی در آیات میانی رها شده بود پس از بهبودی نسبی معظم له تداوم یابد و هم اکنون - با کیفیتی مناسب در یک جلد تدوین و به محضر قرآن دوستان معرفت طلب تقدیم گردد.

ضمن آرزوی توفیق روزافزون برای همه‌ی عزیزانی که به رشد روحانی و قرآنی خود می‌اندیشند و علاقه‌مندند تالو نور حیات بخش قرآن روشنی بخش قلبشان باشد، صحت و سربلندی همه‌ی برادران و خواهران حق طلب و حقیقت‌خواه را در سراسر جهان از خداوند متعال خواهانیم و امید آن داریم که به میمنت انتشار نور قرآن، معنویت حاکم بر افکار و رفتار مسلمانان روزافزون و بنیاد ظلم و ضلالت و انظلام عاجلاً از بلاد مسلمین ریشه‌کن گردد. ان شاء الله

دفتر امور فرهنگی بنیاد خیریه الزهراء

تابستان ۱۳۸۹

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿١﴾ الرَّكْعَتَبْ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ

إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

﴿٢﴾ اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ

لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ

﴿٣﴾ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ

عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

الرايين [قرآن] کتابی است که بر تو نازل کردیم تا مردم را از تاریکی ها به
سوی روشنایی به فرمان پروردگارشان در آوری، به سوی راه خداوند عزیز و
حمید. همان خدایی که آنچه در آسمان ها و آنچه در زمین است از آن اوست،
وای بر کافران از عذابی شدید. همانان که زندگی دنیا را بر آخرت ترجیح
می دهند و مردم را از راه خدا باز می دارند و می خواهند راه خدا را کج ارائه
نمایند آنان در گمراهی دوری هستند.

قرآن، نازل شده از عالم اعلای ربوبیت

سوره ی ابراهیم مجموعاً دارای ۵۲ آیه و از سوره های مکّیه و از جمله سوره های
بیسست و نه گانه ای است که با «حروف مقطعه» آغاز شده اند. در گذشته راجع به حروف
مقطعه و آیه ی (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) بحث شده و نیازی به تکرار نیست. پس از آن
می فرماید: (كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ)؛ به اصطلاح ادبی، کلمه ی «هذا» در تقدیر

است. یعنی: (هَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ)؛ به پیامبر اکرم ﷺ خطاب شده: این قرآن، کتابی است که ما به تو نازل کرده‌ایم. کتاب است؛ یعنی مقررات ثابت و باقی برای تنظیم برنامه‌ی زندگی انسان در این جهان است. این کتاب را ما نازل کرده‌ایم. تعبیر «انزال» و «فروود آوردن» نشان می‌دهد که این کتاب محصول عالم ماده و طبیعت نیست؛ قرآن مولود مغز و فکر بشر نیست؛ بلکه پایین آمده از عالم اعلای ربوبیت است. حتی خود پیامبر اکرم ﷺ هم دخالتی در تنظیم الفاظ و مفاهیم قرآن ندارد؛ دخالت آن حضرت در امر قرآن همین است که قلب مقدسش، فرودگاه قرآن است. چنان که فرموده است:

﴿نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ عَلَى قُلُوبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنْذِرِينَ﴾^۱

روح الامین آن را [از طرف ما] بر قلب تو نازل کرده به این منظور که تو بیم دهنده‌ی مردم [از عواقب زندگیشان] باشی و همچنین برای تأکید این حقیقت فرموده است:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾^۲

به یقین، ما قرآن را نازل کرده‌ایم و به یقین ما پاسدار آن می‌باشیم.

در همین جمله‌ی کوتاه، چند بار لفظ «ما» تکرار شده و این نشان می‌دهد که فقط خدا همه کاره‌ی قرآن است. (إِنَّا) به یقین ما (نَحْنُ) ما (نَزَّلْنَا) ما نازل کردیم.

﴿وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾؛ و به یقین ما حافظ و نگه دارنده‌ی آن هستیم.

چهار بار کلمه‌ی «ما» تکرار شده و مؤکداً اعلام می‌کند که ما قرآن را نازل کردیم و خود ما نیز پاسدار آن می‌باشیم و آن را از دستبرد بیگانگان و کم و زیاد کردن آن محافظت می‌کنیم. تا آنجا که بالحنی تهدید آمیز نسبت به رسول اکرم ﷺ فرموده است:

﴿وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ﴾^۳

۱- سوره‌ی شعراء، آیات ۱۹۳ و ۱۹۴.

۲- سوره‌ی حجر، آیه‌ی ۹.

۳- سوره‌ی حافه، آیات ۴۴ تا ۴۷.